

Mødet med sundhedsvæsenet for mennesker med svær psykisk sygdom

*Et kvalitativt indblik i symptomer og krop,
lægesøgning og konsultationer i sundhedsvæsenet*

Iben Emilie Christensen

Gå-hjem-møde, Aarhus

Den 12. november 2024

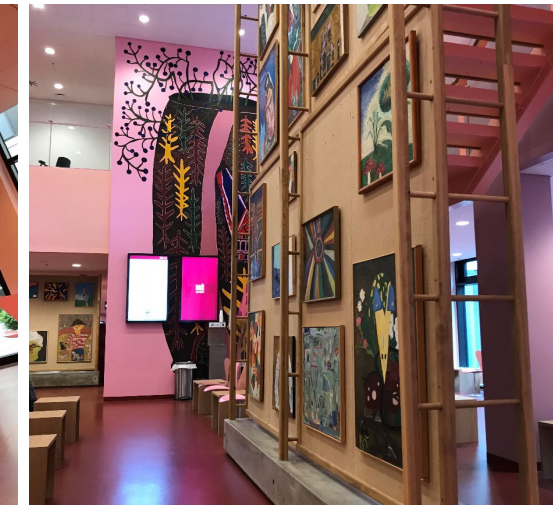
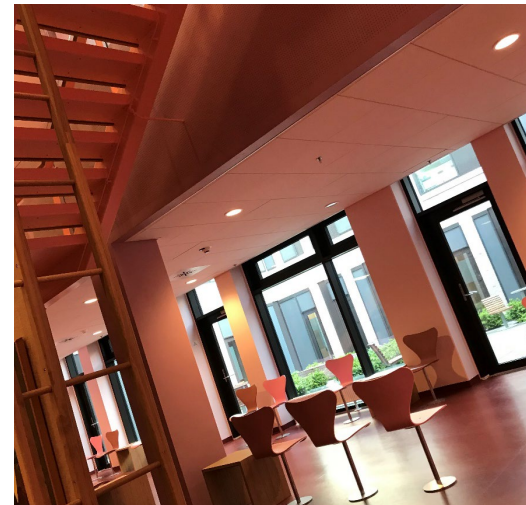
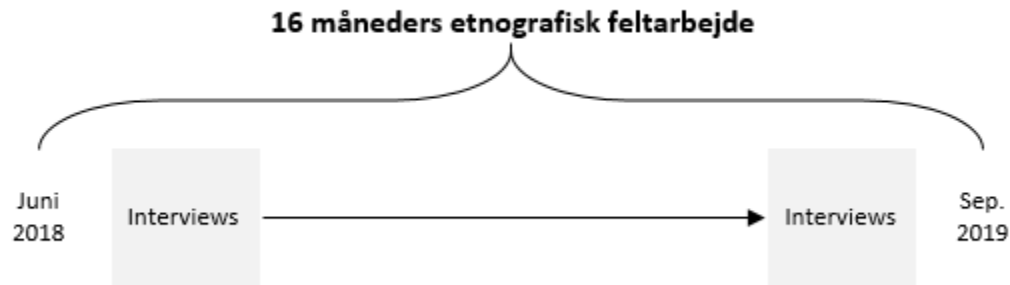
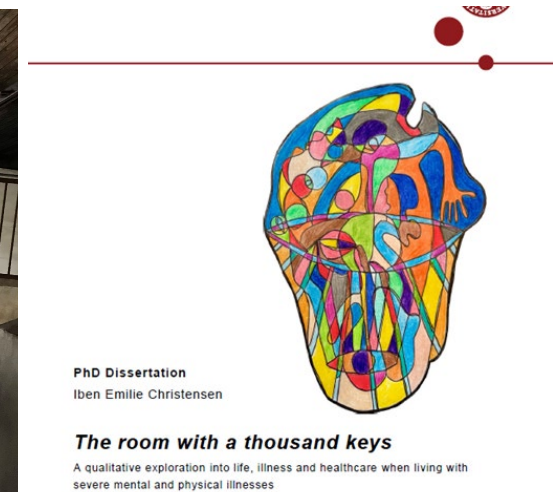

Jens

Baggrund og metoder

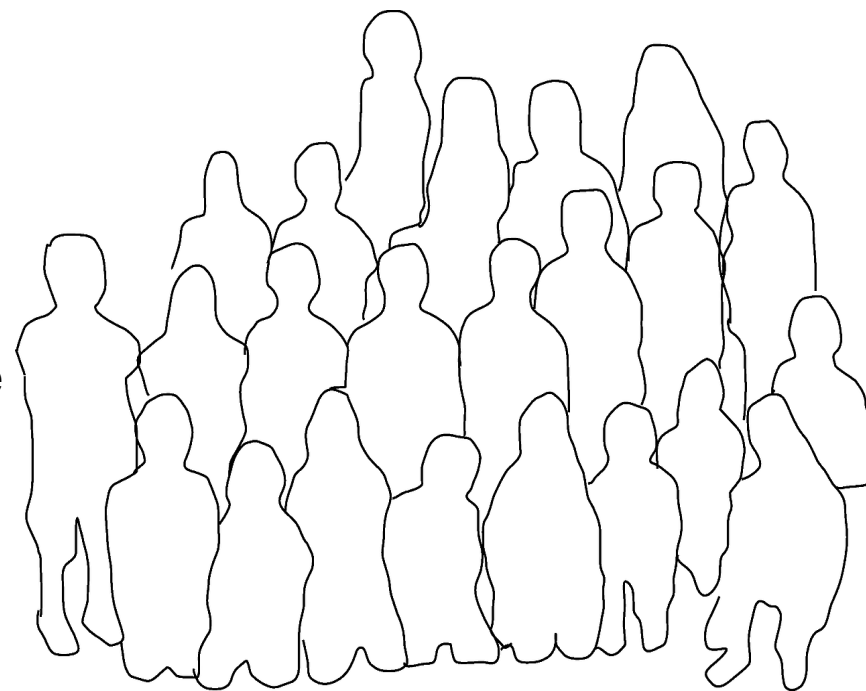
1. Hvordan oplever og håndterer mennesker at leve med svære psykiske og fysiske lidelser samtidig?
2. Hvordan oplever de processen med at søge læge, og hvilke personlige, sociale og organisatoriske faktorer påvirker deres kliniske møder i sundhedsvæsenet?

(Inspireret af Atkinson 2015; Tjørnhøj-Thomsen 2010; Hastrup et al. 2013; Kusenbach 2013; Czarniawska 2007)

16 informanter

- 12 kvinder og 4 mænd
- I alderen 27-69
- Skizofreni, bipolar lidelse og svær depression
- Alle diagnostiseret med en eller flere somatiske sygdomme
- Behov for medicinering og psykiatrisk behandling samt støtte i hverdagen
- Varierende boligsituation og uddannelsesniveau
- Alle modtager offentlig forsørgelse
- Ofte begrænset netværk og få nære relationer

“

“Du kan have mentalt
brækkede knogler i din krop”

✓ 3	Rysten i kroppen
✓ 10	Rysten i kroppen Først hænder → hele kroppen
✓ 2	Spændinger i nakke og skuldre
✓ 6	Klump i halsen
✓ 7	Kvalningsfølelse
✓ 8	Fraværende - forsvinder → stirrer tomt
✓ 8	Mister koncentration
✓ 10	Psykotiske symptomer - ser fluer
✓ 7	Kvalme
✓ 4	Hurtig vejrtrækning - hjertebanken
✓ 9	Feber
✓ 8	Hedefure - varm strøm inde i
✓ 3	Tankemylder - katastrofetaender
✓ 4	Høj puls

Sensationer, symptomer og diagnostisk arbejde

- Daglige kropslige fornemmelser og sensationer
- Et konstant *kronisk hjemmearbejde* (Mattingly et al. 2011)
- Anerkendelse af sensationer som potentielle symptomer (Hay 2008)
- Vanskeligheder ved at "læse" kroppen
- Den diagnostiske agent (Fainzang 2018)

“

“Jeg synes nogen gange, at jeg har svært ved at nå igennem, når jeg går til læge med forskellige symptomer. De slår det hele hen under to ting. Nu er jeg overvægtig, som du kan se. Så de slår det enten ind under overvægt eller noget psykosomatisk. Det er min oplevelse” (Jens).

Symptomer og lægesøgning

- Forud for lægesøgning går ofte måneder med smerter og symptomer
- Forsinket lægesøgning – forsinket diagnostik?
- Begrænset social legitimering og anerkendelse af symptomer
- Lægesøgningen er i sig selv en barriere
- Forberedelser forud for konsultationen
- Diagnostic overshadowing (Jones et al. 2008)

“

'Han rørte mig ikke', sagde Helene, da hun fortalte om en tidligere konsultation. Hun sagde det med en undren eller forvirring, et vidnesbyrd om hendes manglende evne til at forstå, hvorfor neurologen under en tidligere konsultation ikke havde rørt hende, tilsyneladende forventede hun at en konsultation ville involvere fysisk berøring (feltnoteuddrag)

Manglende fysiske undersøgelser

- Hvad er en god konsultation?
- Ofte fravær af berøring og fysiske undersøgelser
- Fraværet påvirker hvordan patienter opfatter sig selv
- At blive set, hørt og anerkendt (Honneth 2006) som patienter der potentielt kan have fysisk sygdom
- Berøring som en "hængsel": en forbindelse til livet og samfundet (Guenther 2013)

“

*“Noget af det der også har fyldt for tiden er de smerter jeg har. Dem har jeg så beskrevet ved min egen læge som om, at det hiver og slider indvendig. Senere finder jeg så ud af, at det har han (lægen) ikke taget som om, at det var fysiske smerter. Og der blev jeg jo slået om kuld eller chokeret, eller hvad det nu er. Hvad vil det sige, at det hiver og slider indvendig? Hvad er det, der ikke er smertefuldt? Rigtig nok, jeg har ikke sagt ”smerter” eller ”ondt” eller ”pinefuldt” lige i den sammenhæng.”
(Heidi).*

Krop og sind

- Fortolkningsproces og beslutningsproces forud for konsultationen
- Vanskeligheder ved at kommunikere symptomer
- Hvad er krop? Hvad er sind?
- Vanskeligheder ved at “passe ind” i sundhedsvæsenet organisatoriske opdeling og “kasser”

Forskningsprojektet SOFIA

- “Sammen om fysisk og psykisk helbred i almen praksis”
- Formål: Reducere overdødelighed og forbedre livskvalitet
- Den nye overenskomst
- Ydelse 2150: Mere tid i almen praksis

novo nordisk fonden

VIVE

Hvad med Jens?

Tak for jeres tid!

Kontaktoplysninger:

Iben Emilie Christensen

iech@vive.dk

VIVE